

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5
ชื่อนักศึกษา	พระศรีรัตนมูณี ขวัญรัก เกสรบัว
รหัสประจำตัว	53B73330108
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สอาด บรรณเจตฤทธิ อาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลลัพธ์การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5 และ 3) นำเสนอตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5 การวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 รูป/คน จากเจ้าอาวาสวัดในจังหวัด พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติคือค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน จากผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอุปมาวิเคราะห์และการตีความ

ผลการวิจัย พบว่า

1) ผลลัพธ์การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5 พบว่า โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95$, S.D. = 0.91) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านหลักสูตร สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สรุปว่าการบริหารจัดการยังไม่มีเปลี่ยนแปลงทั้งหลักสูตร วิธีการสอน ผู้สอน วิธีการวัดและประเมินผลสำหรับผู้เรียน การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลียังเน้นการท่องจำ การแปลความ การเรียนการสอนขาดการคิดวิเคราะห์ การใช้สื่อที่หลากหลายและทันสมัยขาดแรงจูงใจของครูผู้สอน ผู้เรียนขาดความมั่นใจในทักษะวิชาชีพ ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีผู้เข้ามาศึกษาน้อยลง

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5 ซึ่งจากการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ประกอบด้วย 3 ปัจจัย เรียงตามลำดับสัมประสิทธิ์ถดถอยบางส่วน ดังนี้ (1) ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษา ($\beta = 0.142$) (2) ปัจจัยนโยบายการจัดการศึกษา ($\beta = 0.126$) และ (3) ปัจจัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\beta = 0.110$) และปัจจัยทั้งสามนี้สามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก

บาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 5 ได้ร้อยละ 33.90 ($R^2 = 0.339$) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารจัดการมีอุปสรรคหลายประการ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาการเรียนการสอน จำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นมืออาชีพ มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล กระบวนการเรียนรู้ ต้องเน้นการคิดวิเคราะห์ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัย มีสถาบันการพัฒนาครูผู้สอนเป็นการเฉพาะ ครูผู้สอนจะต้องผ่านการทดสอบความเป็นครู (2) การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (3) งบประมาณ รัฐต้องให้ความสำคัญโดยจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น และต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เข้ามาบริหารจัดการร่วมในการจัดการเรียนการสอน ภาคประชาชนและผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการบริจาคหรือจัดหางบประมาณสมทบ

3) ตัวแบบที่เหมาะสมของการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5 ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วร่างรูปแบบที่เหมาะสมและนำไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูป ที่เป็นชุดเดียวกับการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งได้ตรวจสอบและยืนยัน โดยได้ข้อสรุปรูปแบบ ดังนี้ (1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย (1.1) ด้านหลักสูตร ควรเน้นการเพิ่มเนื้อหาในหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาหลักสูตรสำหรับประชาชนทั่วไป และการพัฒนาหลักสูตรสำหรับพระภิกษุอาวุโส (1.2) ด้านบุคลากร ควรเน้นการมีสถาบันพัฒนาครูผู้สอนโดยเฉพาะ ครูผู้สอนจะมีสถานะเป็นบุคลากรของรัฐ มีเงินเดือนประจำและค่าตอบแทนประจำที่เหมาะสม (1.3) การเงินและงบประมาณ ต้องจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา โดยการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) กระบวนการ ประกอบด้วย (2.1) การจัดการเรียนการสอน ต้องเพิ่มการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มอุปกรณ์ในการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัย การแบ่งการเรียนการสอนเป็น 2 ภาค และปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล (2.2) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการให้การสนับสนุนงบประมาณและจัดสรรทุนการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม (2.3) การพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนระดับสามัญศึกษา (ม.1-6) ประชาชนทั่วไป พระภิกษุอาวุโส นักเรียนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) เข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น และ (3) ผลผลิตหรือผลที่ได้คือคุณภาพของนักเรียนและการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 5 มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

GRAD VRU

Thesis Title Management Model of Phra Pariyattidhamma School, Pali
Section in the Sangha Administrative Area 5
Student Phrasrirattanamunee Khuanruk Kasornbua
Student ID 53B73330108
Degree Doctor of Public Administration
Field of Study Public Administration
Thesis Advisor Professor Dr.Boonton Dockthaisong
Thesis Co-Advisors Assistant Professor Dr.Sa-ard Banchirdrit
Dr.Boonrueng Sriharun

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) study the results of the management of the Phra Pariyattidhamma School, Pali Section in the Sangha Administrative Area 5, 2) study the factors influencing the management of the Phra Pariyattidhamma School, Pali Section in the Sangha Administrative Area 5, and 3) propose a management model for Phra Pariyattidhamma School, Pali Section in the Sangha Administrative Area 5. This research was conducted using mixed methods of research, namely quantitative and qualitative approaches. The quantitative research was conducted by studying a sample of 400 respondents who were abbots in Pitsanulok, Sukhothai, Tak and Uttraradit provinces. The sample was selected by stratified random sampling and simple random sampling. The tool for data collection was a 4-level rating scale questionnaire and the data were analyzed by the statistics of mean, standard deviation and multiple regression analysis. The qualitative research was conducted by interviewing 18 key informants of the sangha school administrators, all of which were selected by purposive sampling. The tool for data collection was in-depth interviews and the data were analyzed by analytic induction and interpretation.

The research findings were as follows:

1) The results of the management of the Phra Pariyattidhamma School, Pali Section were, overall and for each individual aspect, at a low level ($\bar{X} = 1.95$, S.D. = 0.91). Ranked from high to low were the aspects of learning media, measurement and evaluation, learning management, learning activities and curriculum. The qualitative research using in-depth interviews revealed that the management did not change any of the following: the curriculum, instruction methods, the instructors and the methods of measurement and evaluation. The educational management emphasized memorizing knowledge and text translations. The learning process lacked analytical thinking, the instructional media used were not diverse or modern, the instructors were not motivated and when the students finished their education, they were not sure how to apply their knowledge in future. These reasons were the cause of the decreasing number of students.

2) The quantitative research identified 3 factors influencing the management of the Phra Pariyattidhamma School, Pali Section in the Sangha Administrative Area 5. Ranked using the partial regression coefficient, they were (1) the educational management factor ($\beta = 0.142$) (2) the education policy factor ($\beta = 0.126$) and (3) the people's participation process factor ($\beta = 0.110$). These three factors explained 33.90 percent ($R^2 = 0.339$) of the variation in the management of the school. The in-depth interviews were summarized and revealed that the educational management factor had many obstacles namely (1) the learning development; there was a need to develop the teachers to be more professional to revise the method of measurement and evaluation to change the learning process so that emphasized analytical thinking to use more diverse and modern instructional media to develop an institute for instructors, and to have the teachers pass instructional tests, (2) the physical environment setting; utilizing it within the learning process, (3) the budget; the state should prioritize the school by allocating more budget and empowering the Local Administrative Organizations in management and learning. The people and the guardians must donate more or provide additional budget.

3) The proposed management model for the Phra Pariyattidhamma School, Pali Section was synthesized by the researchers using the quantitative and qualitative research. It was then drafted into appropriate model and submitted to the 18 key informants who also participated in the in-depth interviews, for examination and confirmation. It can be summarized as (1) the inputs; composed of (1.1) the curriculum with emphasis on its content in the school of Ministry of Education and developing it for laymen and senior monks, (1.2) the personnel should develop an institute specifically for the instructors and appoint a civil servant with proper salary and fringe benefits, (1.3) the finance and budget should establish an education fund supported by the Local Administrative Organizations, (2) the process; composed of (2.1) the learning management; increase the use of information technology and materials or equipment and modern media, split the learning into 2 semesters and improve the way things were measured and evaluated (2.2) the community participation; increase the sources of budget, provide scholarships, increase public relations and open participation to all sectors, (2.3) develop the learning organization by enhancing the opportunities to increase the amount of students in mathayomsuksa 1-6, laymen, senior monks and students in non-formal education and (3) the outputs and outcomes; which concerned the quality of the students and the efficient and effective management of Phra Pariyattidhamma School, Pali Section.